

Den stille revolution

LEDER

Martin Damm

Ugeskr Læger
2015;177:V67347

De fleste, der beskæftiger sig med sundhedsområdet, kan formentlig genkende, at det gennemgår markante forandringer i disse år. Således er der fra 2007 til 2013 sket et fald fra 4,5 til 3,6 dage i patienternes gennemsnitlige liggetider på sygehusene [1].

Filosofien er klar: Hvor sundhedspolitikken for år tilbage var lagt an på, at man kom sig bedst ved at ligge i sengen, er filosofien i dag, at man kommer sig bedst ved at komme ud af sengen og tilbage til sit hverdagsliv så hurtigt som muligt. Det demografiske pres gør det desuden bydende nødvendigt, at udvikle sundhedsvæsenet, så mere og mere aktivitet kan ske uden for sygehusene og i primærsektoren – i samarbejde mellem almen praksis og kommunerne.

Udviklingen er i fuld gang, men det er sket uden den store offentlige opmærksomhed – en stille revolution er gået i gang. Trods forskningens påpegnings af, at »*primary care is the health system's bedrock*« [2], er det fortsat etableringen af supersygehusene, der trækker de store avisoverskrifter.

Tiden er kommet til, at vi for alvor får taget debatten om, hvilken rolle primærsektoren skal spille i fremtiden. Og hvilken rolle hospitalerne skal indtage i den forbindelse. Indtil nu har det været så som så med en egentlig national prioritering af det nære sundhedsvæsen, herunder en plan for udviklingen af primærsektoren og for, hvilke opgaver der løses bedst tæt på borgerne. Det er derfor positivt, at man i dette nummer af Ugeskrift for Læger sætter fokus på sundhedsindsatser i primærsektoren.

Kommunerne er klar til at påtage sig et større ansvar – og har også gjort det i de forgangne år. Det ses bl.a. ved, at antallet af medarbejdere med en sundhedsfaglig autorisation i kommunerne er steget med 37% siden 2007. Hvor indsatserne tidligere i høj grad havde fokus på at kompensere for borgernes funktionstab, leverer kommunerne i dag patientrettede pleje- og behandlingsopgaver til hjemmeboende borgere og beboere på plejecentre.

Kommunernes fokus på udviklingen af sygeplejen og den patientrettede forebyggelse kan aflæses i statistikkerne. Andelen af 65+-årige, som genindlægges er faldet med hele 16% i perioden 2007-2013 [1]. Samtidig er antallet af forebyggelige indlæggelser pr. 1.000 65+-årige i perioden 2009-2013 faldet fra 69 til 64 [1]. Udviklingen kan ses som et udtryk for, at kommunerne har oprustet på den patientrettede forebyggelse og arbejder målrettet på at opfange tidlige tegn på sygdom, inden tilstanden kræver indlæggelse [3].

Akuttillbud med døgndækket sygepleje findes snart i alle landets kommuner. Medarbejderne her har et kompetenceniveau, der gør det muligt, at en del af de patienter, som tidligere måtte behandles på sygehuset, i dag kan plejes forsvarligt i deres lokalmiljø i et tæt samarbejde mellem praktiserende læge og sygehus. Foruden at levere pleje med et højt fagligt niveau kan de kommunale akutfunktioner parallelt med deres kerneopgaver understøtte læring og kompetenceudvikling hos deres kollegaer i hjemmeplejen og hjemmesygeplejen samt på plejecentrene.

Behovet for et tættere samarbejde med almen praksis om plejehjemsbeboere er netop tydeliggjort i en evaluering af et pilotprojekt med fast tilknyttede læger på syv plejecentre, hvor antallet af forebyggelige indlæggelser blevet reduceret med 28%, mens genindlæggelser og korttidsindlæggelser blev reduceret med henholdsvis 27% og 14% [4].

Initiativet er et godt eksempel på, at lægernes rolle skal ændres i fremtidens sundhedsvæsen. Lægernes viden skal uden for hospitalets og klinikkeres mure og gøres nyttig på plejehjemmene og i hjemmeplejen. Lægernes opmærksomhed skal rettes imod den udvikling, som finder sted i det nære sundhedsvæsen. Der er behov for initiativer, hvor man via målrettet opkvalificering af kommunale medarbejdere skaber alternativer til indlæggelse – til gavn for patienterne.

Lægernes stemme er vigtig i debatten. Vi har brug for lægernes bud på, hvordan dette kan gøres på en måde, så det bliver til patienternes bedste.

LITTERATUR

1. www.ssi.dk/Sundhedsdataogit/Sundhedsvaesenet%20i%20tal/eSundhed.aspx.
2. Carley M. Remember Barbara Starfield: primary care is the health system's bedrock. *BMJ* 2013;347:f4627.
3. Mod et sundhedsvæsen på to stærke ben, KL 2015. www.kl.dk/Sundhed/Mod-et-sundhedsvaesen-pa-to-starke-ben-id172352/
4. Weatherall CD, Lauritzen HH, Hansen AT et al. Evaluering af »fast tilknyttede læger på plejecentre«. www.sfi.dk/resultater-4726.aspx?Action=1&NewsId=4409&PID=9422.

KORRESPONDANCE:

Martin Damm,
Kommunernes Landsforening,
Weidekampsgade 10,
2300 København S.
E-mail: kl@kl.dk

INTERESSEKONFLIKTER:

Ingen. Forfatterens ICMJE-formular er tilgængelig sammen med lederen på Ugeskriftet.dk